

ASCOT-mittarit

Adult Social Care Outcome Toolkit (ASCOT) on Kentin yliopiston (Netten ym. 2012; Smith ym. 2017) luoma, sosiaalipalveluiden käyttäjien elämänlaadun ja palveluiden vaikuttavuuden mittaa-miseen suunniteltu, validoitu mittariperhe. Sosiaalipalveluilla pyritään yleensä kompensoimaan vammaisuudesta, korkeasta iästä tai pitkäaikaisista sairauksista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin (Linnosmaa 2018). ASCOT mittaa asiakkaan raportoimana sitä elämänlaatua ja niitä elämän osa-alueita, johon sosiaalipalveluilla voidaan vaikuttaa (Social Care Related Quality of Life, SCRQoL). Mittarista on olemassa useita versioita, joista on tähän mennessä tuotu Suomeen palveluiden käyttäjille sekä omaishoitajille suunnatut, itse täytettävät sekä haastatteluversionot. Pilottiin näistä valittiin molemmille ryhmille itse täytettävät mittarit, joille on myös laskettu suomalaiset preferenssipainot (Nguyen et al. 2021; Nguyen et al. 2022). Molemmissa mittareissa pisteytettyjä vastaustasoja on neljä, ja ne kuvaavat tarpeiden tyydyttymisen tiloja. Ylimmällä tasolla (korkein pistemäärä) tarpeiden tyydytys on ideaalilla tavalla. Toisella tasolla ei ilmene tyydyttymättömiä tarpeita, kolmannella tasolla ilmenee joitain tyydyttymättömiä tarpeita ja neljännellä tasolla (pienin pistemäärä) tyydyttymättömiä tarpeita on niin paljon, että tilanne voi jatkua saan vaarantaa psyykkisen tai fyysisen terveyden. (Smith ym. 2017.) Omaishoitajien mittari sisältää seitsemän, palvelunkäyttäjien mittari kahdeksan pisteytettävää kysymystä; mitä korkeampi pistemäärä, sitä paremmin asiakkaan tarpeet on tyydytetty.

Mittarin suomalaisia versioita hallinnoi THL, joka myöntää luvan niiden käyttöön. Käyttö on il-maista voittoa tavoittelemattomille toimijoille. ASCOT-mittareiden suomalaisilta versioilta puut-tuivat ruotsinnokset. Tämän vuoksi ASCOT-Carer –mittarista tehtiin epävirallinen käännös. AS-COT-SCT4 –mittarin osalta tehtiin yhteistyötä Linköpingin yliopiston kanssa: Heidän ruotsinkielisestä versionsa soveltui sellaisenaan käyttöön Suomessa, ja Linköping sai puolestaan käyttöönsä heiltä siihen saakka puuttuneen omaishoitajien mittarin (epävirallisen) käännöksen. Kaikki mittarikäännöksiin ja yhteistyöhön liittyvä toteutettiin Kentin yliopiston sekä THL:n luvalla.

Pilotissa luotiin Excel-pohjainen tulostyökalu, joka mahdollistaa tulosten anonymisoidun tai pseudonymisoidun tallentamisen, yksilö- ja ryhmätason yhden ja usean aikapisteen tarkastelun sekä niiden graafiset esitykset.

Lähteet

Linnosmaa, Ismo (2018). ASCOT-mittari sosiaalipalvelujen vaikuttavuuden ja elämänlaadun mittaamiseen. Terveys- ja sosiaalitalouden uutiskirje 3/2018

Nguyen Lien, Jokimäki, Hanna, Linnosmaa, Ismo, Eirini-Christina Saloniki, Batchelder Laurie, Malley Juliette, Lu, Hui, Burge, Peter, Trukeschitz, Birgit & Forder Julien (2021). Do You Pre-fer Safety to Social Participation? Finnish Population-Based Preference Weights for the Adult Social Care Outcomes Toolkit (ASCOT) for Service Users. MDM Policy & Practice, 6(2) 1–16, DOI: 10.1177/23814683211027902

Nguyen Lien, Jokimäki, Hanna, Linnosmaa, Ismo, Eirini-Christina Saloniki, Batchelder Laurie, Malley Juliette, Lu, Hui, Burge, Peter, Trukeschitz, Birgit & Forder Julien (2022). Valuing informal carers' quality of life using best-worst scaling—Finnish preference weights for the Adult Social Care Outcomes Toolkit for carers (ASCOT-Carer). *The European Journal of Health Economics* 23, 357–374. <https://doi.org/10.1007/s10198-021-01356-3>

Netten, A., Burge, P., Malley, J., Potoglou, J., Towers, A-M., Brazier, J., Flynn, T. & Forder, B Wall, B. (2012). Outcomes of social care for adults: developing a preference-weighted measure. *Health Technology Assessment* 16(16). <https://doi.org/10.3310/hta16160>

Smith, N., Towers, A., & Razik, K. (2017). Adult Social Care Outcomes Toolkit (ASCOT) SCT4 guidance. Version 1. Discussion Paper 2937. Personal Social Services Research Unit. University of Kent. Canterbury